

etiquette clichés, shedding light on broader patterns of intercultural communication and emotional expression.

References

1. Aksutina, T. (2023). Speech Etiquette Patterns As Regulators Of Communicative Behavior In English And Ukrainian Languages. *Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University*, Volume 34 (73). № 1, Part 1, 111- 117.
2. Skrypnyk, N., Kohutiuk, O., & Turliuk, S. (2024). Language and speech etiquette in professionally oriented communicative communication. *Young Scientist*, 6.1 (130.1), 73-78.
3. Tymkova, V. (2023). Speech etiquette as a socio-linguistic phenomenon of the behavior characteristics of an economic profile specialist of Ukraine. *Закарпатські філологічні студії*. Т. 27, № 3, 33-40.
4. Кащишин, Н. (2020). Реалізація стратегій ввічливості в англomовному дипломатичному дискурсі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Соціальні комунікації, Т. 31(70), № 3(1), 125-129.

References for Illustrative Material

5. Barthelme, T. (1990). *Natural Selection*. N. Y. : Penguin Books, 212 p.
6. Bernays, A. (1990). *Professor Romeo*. N. Y. : Penguin Books, 277 p.
7. Livesey, M. (1990). *Homework*. N. Y. : Penguin Books, 339 p.

ПОЕТИКА ВНУТРІШНЬОГО МОНОЛОГУ В КОНТЕКСТІ ЗОБРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКА В РОМАНІ СТІВЕНА ЧБОСКІ «ПРИВІТ, ЦЕ ЧАРЛІ! АБО ПЕРЕВАГИ СОРОМ'ЯЗЛИВИХ»

**Оздемір Оксана Василівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та зарубіжної літератури
Рівненського державного гуманітарного університету**

У сучасному літературознавстві зростає інтерес до дослідження психологічних аспектів художніх творів. Це зумовлено загальною гуманітарною тенденцією до вивчення людини як цілісної особистості, де на перший план виходять внутрішні конфлікти, переживання, становлення ідентичності, зокрема у підлітковому віці. Такий інтерес посилюється з боку не

лише літературознавців, а й психологів, педагогів, соціологів, оскільки сучасна культура все активніше відображає кризу емоційної грамотності, потребу в емоційній відкритості й здатності до емпатії.

В українському контексті тема набуває особливої актуальності у зв'язку зі складною соціокультурною ситуацією останніх років: війна, вимушене переселення, травматичний досвід у підлітків та молоді. Ці чинники посилюють потребу в глибшому розумінні внутрішнього світу молодої людини, а також у популяризації художньої літератури, яка моделює здорові механізми емоційної саморефлексії та психологічної підтримки. Саме тому роман Стівена Чбоскі, що поєднує щоденникову форму з поетикою внутрішнього монологу, відкриває нові горизонти для дослідження емоційного інтелекту як важливої складової розвитку особистості в підлітковому віці.

Мета дослідження: проаналізувати функції внутрішнього монологу в романі Стівена Чбоскі «Привіт, це Чарлі! або Переваги сором'язливих» як засобу зображення емоційного інтелекту підлітка.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати поняття внутрішнього монологу та емоційного інтелекту в контексті літературознавства.
2. Визначити особливості використання внутрішнього монологу в романі Стівена Чбоскі.
3. Проаналізувати, як внутрішній монолог сприяє розкриттю емоційного інтелекту головного героя.
4. З'ясувати вплив внутрішнього монологу на сприйняття читачем емоційного стану персонажа.

Проблематика емоційного інтелекту в літературі досліджувалася в контексті психологічного аналізу персонажів. Зокрема, Ольга Вовченко у своїй дисертації «Феноменологія емоційного інтелекту підлітків з порушеннями інтелектуального розвитку» (Вовченко, 2021), розглядає аспекти формування емоційного інтелекту в підлітковому віці. Хоча її дослідження зосереджене на

психологічному аспекті, воно надає цінну інформацію для літературознавчого аналізу персонажів-підлітків.

У літературознавстві внутрішній монолог розглядається як важливий засіб розкриття внутрішнього світу персонажа. Праця Міріам Дюкер (Dücker, 2018), присвячена аналізу емоцій у романі Чбоскі, наголошує на щоденниковій формі як способі фіксації емоційної динаміки героя. Емілі Вассерман (Wasserman, 2013) аналізує зв'язок між письмом, зціленням і розвитком особистості підлітка в романі. Ці дослідження формують підґрунтя для вивчення поетики внутрішнього монологу у зв'язку з емоційним інтелектом персонажа.

У літературознавстві внутрішній монолог розглядається як вербальне відображення процесів внутрішнього мовлення персонажа, що дозволяє читачеві безпосередньо зануритися у внутрішній світ героя (Dücker, 2018). Емоційний інтелект у художньому тексті виявляється через здатність персонажа розпізнавати власні емоції та емоції інших, а також регулювати емоційні стани (Вовченко, 2021).

Роман Стівена Чбоскі має епістолярну форму, що надає розповіді інтимного, сповідального тону. Кожен лист Чарлі – це свого роду внутрішній монолог. Наприклад, герой ділиться своїми переживаннями: «Я просто хочу, щоб хтось бачив мене. І справді мене розумів» (Чбоскі, 2019, 98). Ця фраза ілюструє потребу в емоційному контакті, яка реалізується через писання.

Через роздуми, сумніви, щоденні рефлексії Чарлі виявляє здатність до самостереження й емпатії. У фрагменті: «Іноді я думаю, що ніколи не зможу перестати відчувати. Це як хвиля, що постійно накриває» (Чбоскі, 2019, 118), – виявляється гіперсенситивність персонажа. Водночас, Чарлі поступово вчиться розуміти свої реакції, що свідчить про процес емоційного зростання.

Інтенсивна експресія внутрішніх переживань Чарлі викликає співпереживання у читача. Форма письма як терапії дозволяє не лише самому персонажеві, а й читачеві пройти через досвід зцілення (Wasserman, 2013).

Отже, внутрішній монолог у романі Стівена Чбоскі виконує багатоаспектну функцію. Він забезпечує глибоку інтерпретацію психологічного

стану героя, розкриває його емоційний інтелект як здатність до самоспостереження, емпатії та рефлексії. Форма епістолярного монологу дозволяє вибудувати інтимний контакт із читачем. Аналіз демонструє, що внутрішній монолог є не лише художнім засобом, а й інструментом розвитку особистості героя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовченко О. А. (2021). Феноменологія емоційного інтелекту підлітків з порушеннями інтелектуального розвитку. Дисертація. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 487с.
2. Чбоскі С. (2019). Привіт, це Чарлі! або Переваги сором'язливих (А. Гусак, Пер.). В-во «РМ». 240 с.
3. Dücker, M. (2018). Form and Emotion in Stephen Chbosky's The Perks of Being a Wallflower. In Writing Emotions (pp. 123–140). De Gruyter.
4. Wasserman, E. (2013). Writing through Growth, Growth through Writing: The Perks of Being a Wallflower and the Narrative of Development. The ALAN Review, 40(3), 86–97.

ФОРМУВАННЯ МОВНИХ СТЕРЕОТИПІВ У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Станіславчук Наталія Іванівна

доктор філософії, доцент кафедри романо-германської філології
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, Україна

В умовах комунікації в кожному суспільстві виникають певні типові – стереотипні уявлення як стосовно самих себе, так і стосовно носіїв інших етнокультур. Сучасним дослідникам цікавою є не людина взагалі, а людина в мові. Адже мова є єдиним засобом, здатним допомогти проникнути у приховану від споглядання сферу ментальності, тому що вона визначає латентну сферу членування світу в тій чи іншій культурі. Вона розповідає про такі речі, про які людина й не здогадується. Оскільки проблематика міжкультурної комунікації здебільшого окреслюється аспектом її мовного